

7.8.3.8.-65

M

K a n g a s a l a n Sarsan Pohtionlammen kivikautisen asuinpaikan tarkastus 22. 6 -65. Kertomukseen kuuluu karttaliite. Paikalta saadut löydöt on merkitty diari-oon päänumerolla 16680.

Ollessani tarkastamassa edellä mainittuna päivänä TVH:n uusia tiesuunnitelmia Huutijärven risteyksessä kävin samalla Pohtionlammen luoteispuolella sijaitsevalla asuinpaikalla, missä Sakari Pälsi on suorittanut kaivauksia vuosina 1920, 1921 ja 1923. Tätä aluetta etsiessäni osuin Pohtionjärven etelärantaan, missä oli parhaillaan meneillään pellonraivaus. Tämän raivausalueen kaivannoista löytyi kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavia löytöjä, keramiikkaa liesien pohjia ym., ja näytti ilmeiseltä, että Pohtionjärven jo entuudestaan rikaslöytöiseksi osoittautunut asuinpaikka ulottui myös lammen etelärannalle.

Pohtionjärven eteläranta kuuluu Vääksyn kartanon maa-alueisiin. Maanomistaja on rouva Birgit Rydman. Kartanon tilanhoitajana toimii isännöitsijä Hallamaa. Uusi asuinpaikka-alue sijaitsee runsas 200 m Pälsin tutkimasta Pohtionlammen asuinpaikasta kaakkoon (Pälsin tutkimusalue on merkitty peruskarttaan, nro 214102 erikoisella merkillä), Vääksynojasta n. 200 m länteen ja, kuten jo on mainittu, Pohtionjärven vesialueen eteläpuolella, n. 50 m vesirajasta. Alueella oli alettu pellonraivaus 22. 6 1965. Tullessani paikalle siellä oli ehditty kaataa metsää, vetää isojen havupuiden kannot irti traktorilla, kaivaa salaoja lähelle rantaa sekä raivata osa suunni-

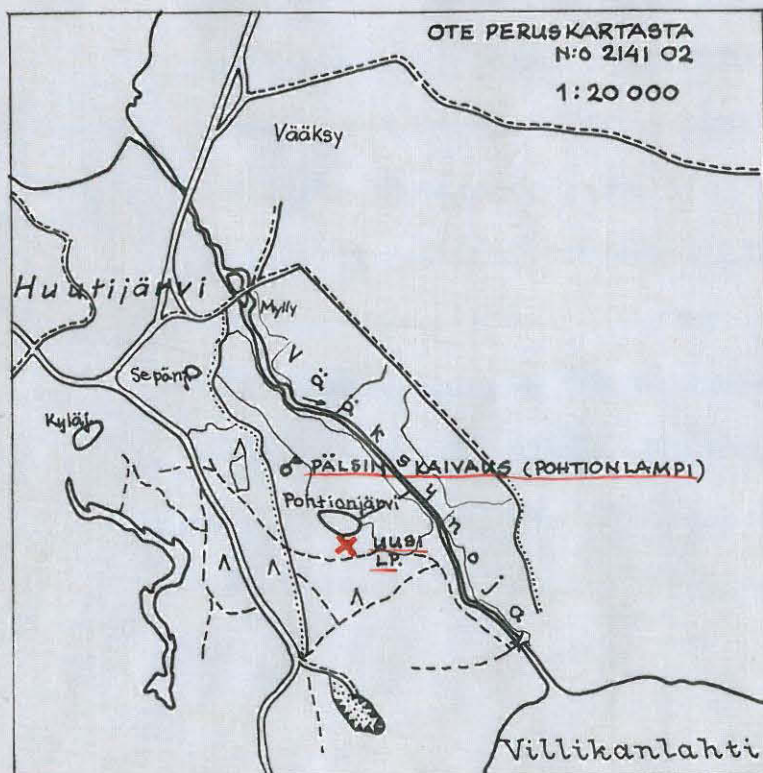
tellusta peltoalueesta traktorilla. Tältä raivatulta alueelta työmiehet olivat löytäneet saviastian palasia. Eräät ruukunkappaleista olivat olleet melko suurikokoisia ja niitä oli ollut runsaasti kasoissa. Lisäksi oli löytynyt hioinkiven katkelma. Työmiehet kertoivat löytäneensä salaojassa n. 50 m:n syvyydestä ja n. 50 m järvestä etelään "punaista maalia", joka tarttui käsiin. Ilmeisesti asuinpaikka-alueella on myös punamultaa. Aukirevityssä maastossa oli näkyvissä useita liedenpohjia. Poimin keramiikkaa alueelta, joka on n. 220 askelta pitkä, lähinnä länsi- itäsuunnassa, sekä n. 30 askelta leveä, pohjois- eteläsuunnassa. Eniten oli löytöjä alueen länsireunassa. Siellä oli myös jossain määrin humuskerroksen alla tiilenpalasia. Idässä löytöalue rajoittui kaivantoon, josta on otettu aivan viime aikoina maata. Edellä kuvatun asuinpaikka-alueen pintakerrosta on melkein kauttaaltaan revitty au-ki. Olettaisin kuitenkin, että siellä vielä on koskematon asuinpaikkakerrosta jäljellä sillä tähän astinen raivaus on paikka paikoin hävittänyt vain humuskerrosta. Pahiten on asuinpaikka-alueetta hävitetty sen keskustassa, missä on tasoitettu maata traktorilla. Siellä oli näkyvissä liesien pohjia, joiden kohdalla näytti olevan vielä melko vahvasti kulttuurimaata jäljellä.

Vääksyn kartanon isännöitsijä Hallamaan kanssa sovittiin, että työt keskeytetään raivausalueella toistaiseksi. Isännöitsijä Hallamaa esitti erittäin voimakkaasti painostaen, että töiden pitkäaikaisesta seisauksesta on kartanolle vahinkoa, koska pelto olisi saatava viljelyskuntoon ensi kesäksi. Arvelin osaltani Muinaistieteellisen toimikunnan voivan järjestää siellä

ainakin alustavan kaivauksen jo kuluvana kesänä. Koska siihen ei näytä kuitenkaan järjestyvän tilaisuutta, on tästä ilmoitettava Vääksyn kartanoon, Samalla kerralla isännöitsijä Hallamaa ilmoitti, että on tarkoitus aloittaa jo kuluvana kesänä Pohtionjärven luoteispuolella, entisen Pohtionjärven länsirannalla uusia pellonraivauksia. Koska on mitä suurimmassa määrin todennäköistä, että myös täällä osutaan kivistä asuinpaikkaan, olisi alue tarkistettava ennen pellonraivausta. Toisaalta on valitettavaa, mikäli tämä alue jää pellonraivauksen alle, koska se on Pälsin tutkiman asuinpaikka-alueen läheisyydessä ja se soveltuisi erittäin hyvin säilytettäväksi jälkipolville nykyisessä asussaan muistona Sarsan laajasta ja löytörikkaasta asuinpaikka-alueesta, josta suurin osa on jäänyt tai tulee jäämään teiden ja asutuksen jalkoihin.

Helsingissä 28. 6. 1965

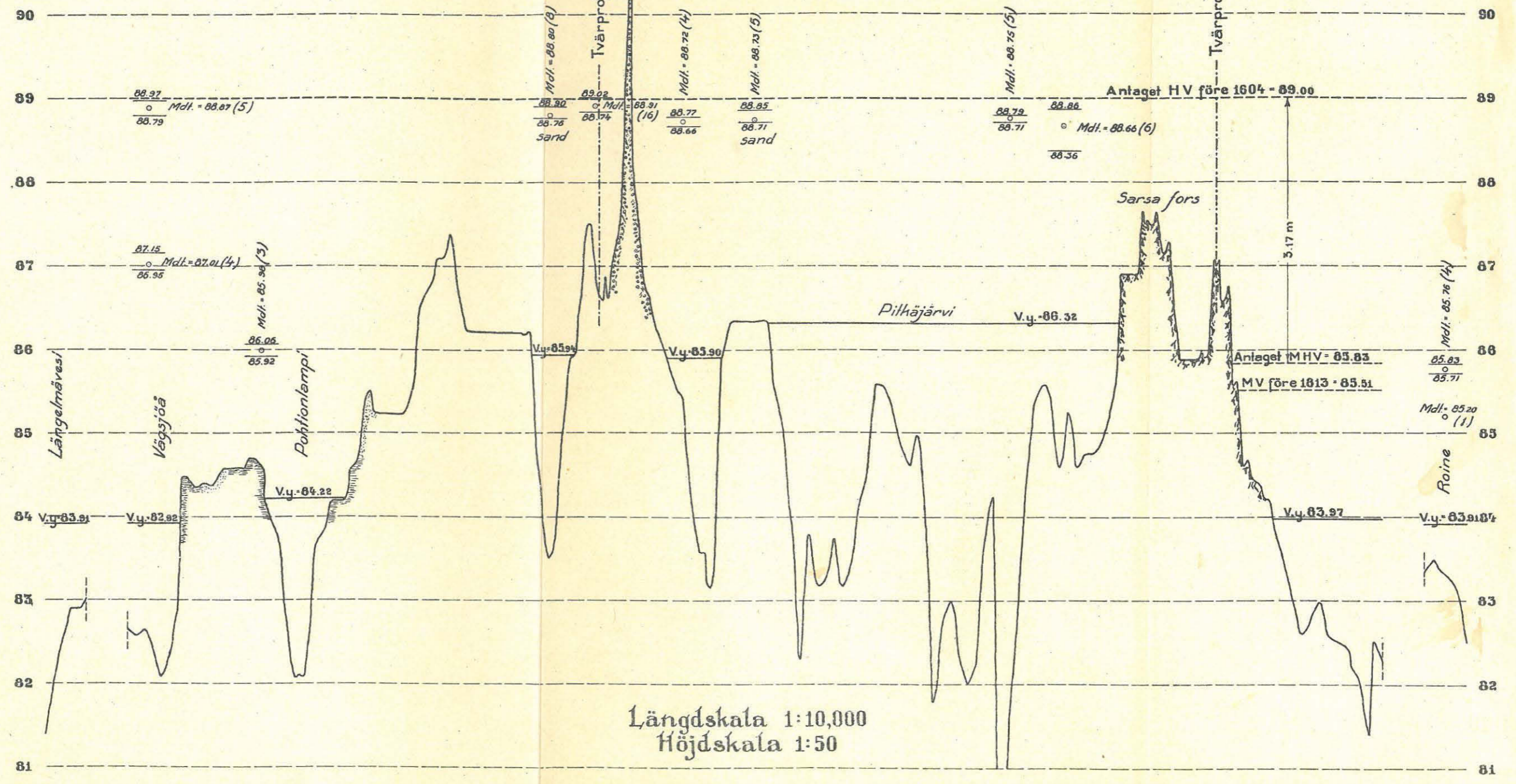
Anna-Liisa Hirviluoto
Anna-Liisa Hirviluoto

Långprofil av Sarsafäran

Höjd
över
NN
i m

Höjd
över
NN
i m

Längdskala 1:10,000
Höjdskala 1:50

Tvärprofiler 1 och 2 av Sarsafäran

Höjd
över
NN
i m

Höjd
över
NN
i m

